

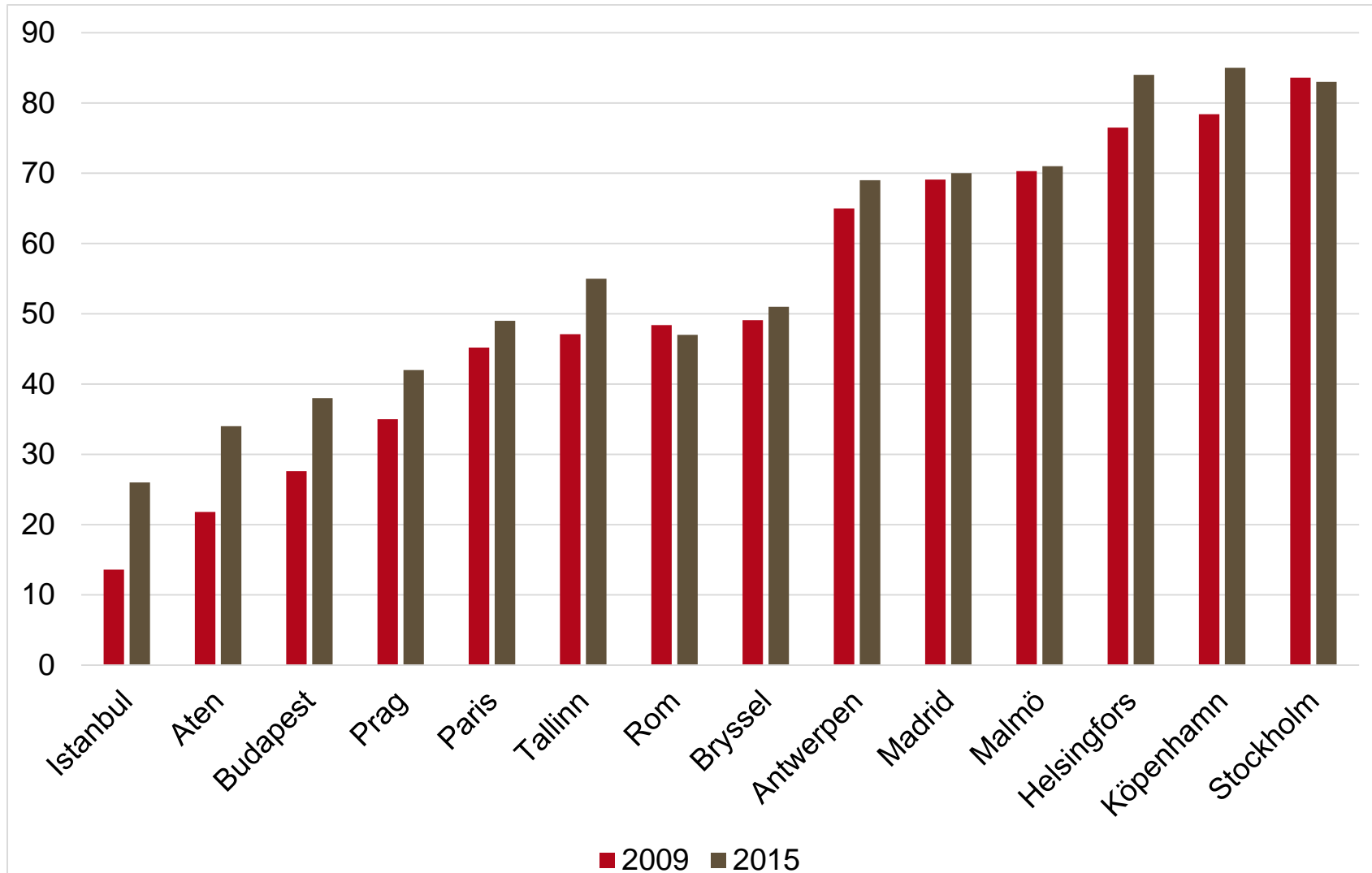
Tillit och ojämlikhet: Vad vet vi och vad kan vi göra?

Andreas Bergh

Vad är mellanmännisklig tillit?

- Uppfattningen att människor i allmänhet går att lita på
- Tillit har personliga, politiska och ekonomiska fördelar
- Sänker transaktionskostnader
- Tillit och välfärdsstaten

Andel med (ganska) hög tillit

Vad samvarierar med tillit?

- Ojämlighet (-)
- Rättsstat & frånvaro av korrruption (+)
- Utbildning (+)
- Etnisk heterogenitet ((-))
- Fd kommunist-regimer har lägre tillit

Så till de riktigt svåra frågorna

- Är sambandet mellan hög ojämlikhet och låg tillit ett orsakssamband?
- Går det i så fall att öka tilliten genom att öka välfärdsstatens omfördelning?

Teori

- Många rimliga mekanismer kan göra att ojämlikhet minskar tilliten
  - Ojämn fördelning kan tyda på att många luras eller på korruption
  - Ojämn fördelning kan göra att höginkomsttagare är mer oroliga för stölder
  - Ojämn fördelning kan göra låginkomsttagare mer skeptiska mot höginkomsttagare

Teori (2)

- Men också många skäl till varför tillit kan ge en jämnare fördelning
  - Tillit -> samarbete -> jämnare fördelning
- I bästa fall en god spiral:
  - Tillit -> välfärdsstat -> jämlikhet -> tillit -> ...

Empiri

- Tillit -> välfärdsstat -> jämnare fördelning
  - men den jämnare fördelning som skatter och bidrag skapar verkar inte öka tilliten.
  - Däremot tycks en jämn fördelning före skatter & bidrag främja tilliten.
  - Även experiment tyder på att ojämlikhet minskar tillit
-
- Bergh, A., & Bjørnskov, C. (2011). Historical Trust Levels Predict Current Welfare State Design. *Kyklos*, 64(1), 1–19.
  - Bergh, A., & Bjørnskov, C. (2014). Trust, welfare states and income equality: Sorting out the causality. *European Journal of Political Economy*, 35, 183–199.
  - Anderson, L. R., Mellor, J. M., & Milyo, J. (2008). Inequality and public good provision: An experimental analysis. *The Journal of Socio-Economics*, 37(3), 1010–1028.

Tänkbar tolkning

- Ojämlighet före skatt & bidrag beror på korruption, dålig rättsstat och orättvisa möjligheter (dåligt för tillit)
- Skatter och bidrag kan öka jämlikheten men botar inte grundproblemet: bristande *rule of law*
- Främja tilliten genom att värna rättsstaten
- Välfärdsstaten kan främja tillit genom utbildning
  - Bättre universell grundskola ger jämnare fördelning före skatt & transfereringar
  - Utbildning kan främja tillit på individnivå

Empiri (2)

- Pågående forskning (m Henrik Jordahl och Richard Öhrvall)
- Studerar svenskar som migrerat till andra länder (inget kausalitetsproblem)
- Har de som bott länge i länder med hög ojämlikhet och dålig rättsstat lägre tillit än de som nyss flyttat dit?
- Ja – men bara om man var yngre än 30 när man kom till det nya landet.

Sammanfattning

- Tillit tar skada i samhällen med ojämlikhet
- Svårt att veta om ojämlikheten är orsaken eller ett tecken på bakomliggande problem
- Ökad omfördelning via skatter & bidrag osäkert sätt att främja tilliten
- Bättre grundskola och stärkt rättsstat sannolikt säkrare sätt att främja både tillit och jämlikhet